

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Plzni rozhodl samosoudcem Mgr. Janem Šmakalem ve věci

žalobce: C. T. N.
zastoupen advokátem Mgr. Tomášem Císařem,
sídlem Vinohradská 1233/22, Praha,

proti
žalovanému: **Ministerstvo vnitra**,
sídlem Nad Štolou 936/3, Praha,

o žalobě proti rozhodnutí žalovaného č. j. OAM-2/LE-BA02-HA15-2023 ze dne 11. 4. 2023,

takto:

- I. Žaloba se zamítá.
- II. Ve vztahu mezi účastníky nemá žádný z účastníků právo na náhradu nákladů řízení.
- III. Mgr. Tomáš Císař, advokát, je povinen nahradit žalovanému náklady řízení ve výši 1 424 Kč do 30 dnů od právní moci tohoto rozhodnutí.

Odůvodnění:

I. Řízení před správním orgánem

1. Žalobce podal dne 3. 1. 2023 žádost o udělení mezinárodní ochrany. Žádost odůvodnil tím, že se jeho rodina nachází ve finančních problémech, neboť se hodně zadlužil.

Shodu s prvopisem potvrzuje: L. K.

V pohovoru k žádosti dne 7. 2. 2023 následně uvedl, že lidé, od kterých si půjčil peníze, teď vyhrožují jemu i jeho rodině.

2. Žalovaný žalobci mezinárodní ochranu podle § 12 až § 14b zákona o azylu neudělil. Podle žalovaného byla tvrzeným důvodem žádosti žalobce legalizace jeho pobytu na území České republiky. Při návratu do Vietnamu měl žalobce obavy o své bezpečí od svých věřitelů. Žalobce tak návrat odmítal z ekonomických důvodů. Tyto důvody nešlo podřadit pod důvody azylově relevantní. Chtěl-li žalobce zlegalizovat svůj pobyt na území České republiky, měl postupovat podle zákona o pobytu cizinců.

II. Řízení před soudem

3. Proti tomuto rozhodnutí žalobce brojil žalobou. V ní namítl, že primárním důvodem, proč o mezinárodní ochranu požádal, byla důvodná obava z pronásledování ze strany jeho věřitelů. Zároveň by jeho návratem do Vietnamu byla ohrožena i jeho rodina, na kterou byl též ze strany věřitelů vyvíjen nátlak. Žalobce měl za to, že unesl svojí část důkazního břemene, když svým tvrzením prokázal hrozící újmu a pronásledování v zemi původu. Bylo následně na žalovaném, aby tvrzení žalobce vyvrátil. To však v řízení učiněno nebylo. Nadto byl žalobce přesvědčen, že mu měla být udělena doplňková ochrana, neboť mu ve Vietnamu hrozilo skutečné nebezpečí vážné újmy spočívající v mučení nebo nelidském či ponižujícím zacházení. Původcem této újmy nemusely být nutně veřejnoprávní orgány, nýbrž i soukromé osoby. Nedůvěra žalobce ve veřejnoprávní orgány byla zcela opodstatněná, což potvrzovala i informace odboru azylové a migrační politiky Ministerstva vnitra (Bezpečnostní a politická situace v zemi) ze dne 14. 6. 2022, ze které žalovaný vycházel. Žalovaný tudíž po žalobci nemohl požadovat, aby vyčerpал prostředky k ochraně práv v zemi původu. Část napadeného rozhodnutí týkající se doplňkové ochrany považoval žalobce za nepřezkoumatelnou. Žalovaný se měl také důkladněji zabývat tím, zda byly dány důvody pro udělení humanitárního azylu.
4. Žalovaný považoval žalobu za nedůvodnou. V průběhu správního řízení bylo prokázáno, že důvodem podání žádosti byla snaha legalizace pobytu žalobce na území České republiky a rovněž obava z pronásledování ze strany jeho věřitelů ve Vietnamu. Tyto důvody však nešlo podřadit pod důvody azylově relevantní. Žalobce zároveň nevyčerpал dostupné prostředky ochrany práv v zemi původu, což bylo nutné k tomu, aby následně mohl žádat o udělení mezinárodní ochrany na území České republiky. S ohledem na informaci odboru azylové a migrační politiky Ministerstva vnitra (Půjčky, úvěry a lichva) ze dne 28. 2. 2022 bylo prokázáno, že občané Vietnamu mají možnost se obrátit na příslušné orgány a domoci se ochrany svých práv. Žalovaný dále upozornil na to, že žalobce během správního řízení žádné obavy z nedůvěry vůči veřejnoprávními orgánům nezmínil. Důvody pro udělení humanitárního azylu či doplňkové ochrany žalovaný neshledal, přičemž své závěry řádně v napadeném rozhodnutí odůvodnil.

III. Posouzení věci

5. Žaloba není důvodná.
6. Z hlediska podmínek pro udělení mezinárodní ochrany podle § 12 až § 14b zákona o azylu přichází ve věci žalobce do úvahy toliko důvodné obavy, že by mu ve Vietnamu hrozilo skutečné nebezpečí vážné újmy spočívající v mučení nebo nelidském či ponižujícím zacházení nebo trestání žadatele o mezinárodní ochranu [§ 14a odst. 2 písm. b) zákona o azylu]. Žalovaný se otázkou existence důvodné obavy z hrozícího nebezpečí vážné újmy vypořádal řádně. Námitka nepřezkoumatelnosti napadeného rozhodnutí tudíž neobstojí.

7. Žalovaný zohlednil zejména žalobcovu výpověď ze dne 7. 2. 2023, při které žalobce uvedl, že o mezinárodní ochranu žádá z obavy, že při návratu do Vietnamu mu hrozí nebezpečí ze strany jeho věřitelů. Nebezpečí nemělo hrozit pouze jemu, ale také jeho rodině. Věřitelé jim chtěli vzít majetek, a pokud by se do Vietnamu vrátil, tak by tak učinili. Následně však žalobce uvedl, že se svou rodinou není v kontaktu, přičemž jeho rodina ani neví, že se nyní nachází v České republice. Žalovaný správně podotkl, že to azylový příběh žalobce značně znevěrohodňovalo. Žalobce z Vietnamu odcestoval již v červnu 2019 do Rumunska za prací. V Rumunsku pobýval něco přes 2 roky, následně odjel do Německa, kde zůstal 3 až 4 měsíce, než přicestoval v červnu 2022 do České republiky. Žalobce uvedl, že s odjezdem z Vietnamu neměl žádné problémy. Z informací poskytnutých žalobcem tak žalovaný zcela logicky dovodil, že tvrzeným důvodem žádosti o mezinárodní ochranu jsou ekonomické problémy žalobce ve Vietnamu.

Soukromé osoby jako původci vážné újmy

8. Soud se dále zabýval tím, zda v průběhu správního řízení bylo prokázáno, že by žalobci ve Vietnamu hrozilo nebezpečí, které popisoval, resp. že by měl *důvodnou obavu ze skutečného nebezpečí vážné újmy* ze strany soukromých osob. Žalovaný v tomto ohledu správně odkázal na § 2 odst. 6 zákona o azylu, podle kterého se původcem pronásledování nebo vážné újmy rozumí i soukromá osoba, *avšak musí být prokázáno, že stát, strana nebo organizace včetně mezinárodní organizace, kontrolující stát nebo podstatnou část jeho území nejsou schopny nebo ochotny odpovídajícím způsobem zajistit ochranu před pronásledováním nebo vážnou újmu*.
9. Prokazovat jednotlivé skutečnosti je povinen primárně žadatel, nicméně žalovaný je povinen zajistit k žádosti maximální možné množství důkazů (včetně informací o zemi původu), a to jak těch, které vyvracejí tvrzení žadatele, tak těch, které je podporují (srov. rozsudek NSS č. j. 5 Azs 66/2008-70 ze dne 30. 9. 2008, č. 1749/2009 Sb. NSS).
10. Žalobce konkrétně neprokazoval nefunkčnost systému ochrany práv ve Vietnamu. Pouze konstatoval, že se na příslušné orgány ve Vietnamu nemohl obrátit, neboť tamním lidem je obecně známo, že „černé společnosti“ (od kterých si půjčil peníze) jsou často napojeny na veřejnoprávní orgány a odkázal na část informace odboru azylové a migrační politiky Ministerstva vnitra (Bezpečnostní a politická situace v zemi) ze dne 14. 6. 2022, která dle něho měla jeho obavy potvrzovat. V této souvislosti žalobce také odkázal na rozsudek Nejvyššího správního soudu č. j. 5 Azs 172/2018-28 ze dne 17. 1. 2019. V něm Nejvyšší správní soud uvedl, že po žadateli nelze požadovat, aby vyčerpал prostředky vnitrostátní ochrany v případě, že informace o zemi původu ukazují opodstatněnost nedůvěry žadatele.
11. Po žadateli vskutku nelze požadovat, aby vyčerpал prostředky vnitrostátní ochrany v případě, že je opodstatněná nedůvěra žadatele v jejich funkčnost. V nynější věci však z informací shromážděných žalovaným taková opodstatněná důvěra nevyplynula. Žalovaný v napadeném rozhodnutí odkázal na informaci odboru azylové a migrační politiky Ministerstva vnitra (Bezpečnostní a politická situace v zemi) ze dne 14. 6. 2022, ze které vyplývá, že ze strany veřejnoprávních orgánů docházelo v některých případech ke špatnému zacházení s fyzickými osobami. Tyto případy se však týkaly zejména aktivistů a osob zapojených do politiky. Žalobce však nikdy nebyl členem žádné politické skupiny ani politicky aktivní. Neměl ani problém s odjezdem ze země. Zároveň

z informace ani nevyplývá, že by ke špatnému zacházení mělo docházet vůči osobám, kteří se nacházejí v obdobných situacích jako nyní žalobce.

12. Žalovaný dále vycházel i z dalšího podkladu, a to konkrétně z informace odboru azylové a migrační politiky Ministerstva vnitra (Půjčky, úvěry a lichva) ze dne 28. 2. 2023, ze které vyplývá, že občané Vietnamu mají značnou nedůvěru k bankovním institucím. Z toho důvodu si často půjčují peníze od soukromých osob. Ty mohou poskytovat půjčky s maximální úrokovou sazbou 20 % p. a., pokud jiné příslušné zákony nestanoví jinak. Ve Vietnamu je však dostatečná právní úprava na ochranu osob, které se dostaly do problémů vlivem uzavření půjčky, která překračuje zákonné hranice. Dlužníci se mohou obrátit na příslušné orgány, které jim poskytnou pomoc. Je prověřován účel, ke kterému půjčené peníze sloužily, ale jinak nejsou dlužníci nijak postihováni. Druhá uvedená informace se tak přímo vztahuje na situaci žalobce, přičemž jeho obavy o nefunkčnosti systému nepotvrzuje.
13. Ve světle těchto informací neobstojí blíže neprokazované tvrzení žalobce, že se na příslušné orgány ve Vietnamu nemohl obrátit. Žalobce tak v řízení neuvedl žádné relevantní důvody, proč by ve Vietnamu systém ochrany práv nefungoval a z podkladů obstaraných žalovaným vyplývá, že je funkční. Žalobci tak po právu nebyla udělena mezinárodní ochrana ve formě doplňkové ochrany.

Humanitární azyl

14. Na udělení humanitárního azylu nemá žadatel právní nárok. Podle § 14 zákona o azylu jej lze žadateli udělit při kumulativní splnění dvou podmínek: 1) v řízení není zjištěn důvod pro udělení mezinárodní ochrany podle § 12 zákona o azylu a 2) jedná se o okolnost hodnou zvláštního zřetele, přičemž zákon neuvádí výčet takových okolností. Je tedy na správním orgánu, aby posoudil konkrétní situaci a uvážil, zda lze takovou situaci podřadit pod okolnost hodnou zvláštního zřetele, a zda je v konkrétním případě důvod pro udělení humanitárního azylu. Jde tedy o rozhodnutí založené na kombinaci neurčitého právního pojmu a správního uvážení žalovaného, které soud podle § 78 odst. 1 s. ř. s. hodnotí jen omezeně (srov. rozsudek NSS č. j. 5 Azs 105/2004-72, č. 375/2004 Sb. NSS).
15. Obtíže žadatele, spočívající v nemožnosti splácení dluhu soukromým osobám v zemi původu, nelze bez přistoupení dalších zvláštního zřetele hodných okolností vnímat jinak než jako důvody ekonomické, které nestačí na udělení humanitárního azylu (ustálená judikatura; srov. rozhodnutí NSS č. j. 4 Azs 31/2003-64 ze dne 15. 12. 2003, č. j. 1 Azs 320/2019-30 ze dne 27. 11. 2019, č. j. 7 Azs 301/2022-39 ze dne 2. 3. 2023). Nad rámec toho žalobce netvrdil žádné další okolnosti, které by žalovaný mohl posoudit jako okolnosti hodné zvláštního zřetele.
16. Závěry žalovaného o absenci důvodů pro humanitární azyl se tudíž *prima facie* nijak nevymykají akceptovatelnému výkladu § 14 zákona o azylu či mezím správního uvážení žalovaného.

IV. Závěr

17. Z uvedených důvodů soud žalobu zamítl podle § 78 odst. 7 s. ř. s. Žalobce neměl ve věci úspěch a úspěšnému žalovanému nevznikly náklady nad rámec běžné úřední činnosti. Ve vzájemném vztahu tak žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení (§ 60 odst. 1 s. ř. s.).

Separace nákladů řízení

18. Jednání ve věci bylo původně nařízeno na 28. 6. 2023 v 11.30 hodin. V tento den v 10.45 hodin zástupce žalobce sdělil, že se z nepředvídatelných technických důvodů (závada automobilů) nemůže k jednání dostavit a požádal o odročení jednání věci, neboť žalobce na ústním projednání věci trvá. V tento čas již nebylo možné o odročení vyrozumět zástupkyni žalovaného tak, aby k nařízenému jednání nejezdila. O odročení tak byla informována poté, co se dostavila v čase nařízeného jednání. Při odročeném jednání dne 24. 7. 2023 žalovaný požádal o úhradu zbytečně vynaložených nákladů ze dne 28. 6. 2023.
19. Podle § 147 odst. 1 občanského soudního řádu může soud uložit zástupci účastníka, aby hradil náklady řízení, které by jinak nebyly vznikly, jestliže tyto náklady vznikly náhodou, která se mu přihodila.
20. Obdobné pravidlo § 60 s. ř. s. neobsahuje. Vzniká tak otázka, zda lze v soudním řízení správním použít § 147 odst. 1 o. s. ř. přiměřeně podle § 64 s. ř. s. V rozhodovací činnosti se k tomu bez bližšího odůvodnění vyjádřil Nejvyšší správní soud tak, že náhrada nákladů řízení je upravena zcela samostatně (komplexně) v § 60 s. ř. s., přičemž na rozdíl od § 147 odst. 1 o. s. ř. není možné účastníku soudního řízení správního uložit náhradu nákladů, které vznikly náhodou (srov. odst. 46 rozsudku č. j. 5 As 189/2020-61 ze dne 8. 10. 2021, č. 4262/2021 Sb. NSS). Krajský soud zde zdůrazňuje, že tento závěr se explicitně vztahuje k *účastníku řízení*.
21. Koncepce práva na náhradu nákladů řízení je obecně postavena na třech zásadách – zásadě odpovědnosti za výsledek (zásada úspěchu), zásadě odpovědnosti za zavinění a náhodu a zásadě zájmové, která se ovšem primárně dotýká placení nákladů řízení a promítá se jen do těch ustanovení zákona, podle nichž účastníci nemají právo na náhradu nákladů řízení. Zásada odpovědnosti za výsledek (zásada úspěchu) je zásadou základní a v soudním řádu správním je obsažena ve výše citovaném § 60 odst. 1 s. ř. s. Zásada zájmová se projevuje v odstavcích 2 a 3, v posledně uvedeném je ve větě druhé zřetelné i působení zásady odpovědnosti za zavinění, která se dále vyskytuje i v odstavci 6. V tomto ohledu jde o úpravu duplicitní, resp. obdobnou jako v občanském soudním řádu.
22. Soudní řád správní však neřeší odpovědnost za náhodu a obecně neřeší ani odpovědnost zástupce účastníka řízení. To však nutně neznamená, že je tím vylučuje („stanoví jinak“ ve smyslu § 64 s. ř. s.).
23. Účel náhrady nákladů řízení v soudním řízení správním se v této otázce nijak zásadně neliší od účelu náhrady nákladů podle občanského soudního řádu. Zbytečně vynaložené náklady má hradit ten, kdo je způsobil. Co se liší, je postavení účastníků: účastník soudního řízení správního nemůže být ve sporu s veřejnou mocí nepřímě odstrašován tím, že by jí hradil běžné náklady řízení (srov. usnesení rozšířeného senátu NSS č. j. 7 Afs 11/2014-47 ze dne 31. 3. 2015, č. 3228/2015 Sb. NSS, odst. 26–27). Toto pravidlo však logicky neplatí ve vztahu k nákladům zbytečně *zaviněným* (účastníka zde není třeba chránit), a zákon je proto pro účely soudního řízení správního výslovně normuje v § 60 odst. 6 s. ř. s. Dále se v soudním řízení správním a civilním řízení neliší ani postavení zástupců účastníků řízení.
24. Jestliže se liší pouze postavení účastníka řízení, ale účel náhrady nákladů řízení a postavení zástupců účastníků řízení se neliší, nelze z mlčení § 60 odst. 6 s. ř. s. o zástupcích účastníků řízení dovodit, že úprava § 60 s. ř. s. je komplexní a vylučuje subsidiární použití § 147 odst. 1 o. s. ř. To by v konečném důsledku znamenalo, že zástupce účastníka řízení je v soudním řízení správním ve výhodnějším postavení než samotný účastník řízení (ten

odpovídá alespoň za zavinění) a zároveň je ve výhodnějším postavení než účastníci a zástupci účastníků civilního řízení (ti odpovídají za zavinění i za náhodu), byť se účel obou úprav shoduje.

25. Veden těmito úvahami dospěl soud k závěru, že v soudním řízení správním je možné uplatnit § 147 odst. 1 o. s. ř. ve spoj. s § 64 s. ř. s. Podle něj zástupce žalobce odpovídá i za náklady, které vznikly náhodou, která se mu přihodila. Technická porucha na vozidlech je takovou náhodou, kvůli které nemohlo proběhnout ústní jednání nařízené na den 28. 6. 2023. Náklady, které v této souvislosti vznikly žalovanému, jsou náklady vzniklé zcela zbytečně a není důvod, pro které by je měl žalovaný správní orgán nést sám.
26. Proto soud rozhodl tak, že zástupci žalobce uložil povinnost nahradit žalovanému separované náklady v podobě cestovného a parkovného ze dne 28. 6. 2023, kdy došlo ke zmaření ústního jednání.
27. Na náhradě nákladů tak žalovanému náleží 1 364 Kč za cestovné (191 km s průměrnou spotřebou nafty 4,4 l/100 km, cenou nafty 44,10 Kč/l a amortizací 5,20 Kč/km, tj. celkovými náklady na 1 km ve výši 1,94 Kč/km) a 60 Kč za parkovné. Celkově tedy žalovanému náleží částka ve výši 1 424 Kč, kterou je Mgr. Tomáš Císař povinen uhradit žalovanému do 30 od právní moci tohoto rozhodnutí.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost do dvou týdnů od jeho doručení u Nejvyššího správního soudu. Lhůta je zachována, byla-li kasační stížnost podána u Krajského soudu v Plzni.

Kasační stížnost, která směřuje jen proti výroku o nákladech řízení nebo proti důvodům rozhodnutí soudu, je nepřípustná (§ 104 odst. 2 s. ř. s.).

Plzeň 24. července 2023

Mgr. Jan Šmakal v.r.
soudce